

Látogatás Kass Jánosnál

"Kass János az európai hírnevű grafikusművészetünk egyik legtehetségesebb fiatal képviselője. Művészi sorsa még nem befejezett, hatások, stílusok, törekvések, izgalmak és a világ látása halmozódik rajzaiban. Egy azonban már bizonyos, hogy a század képzőművészetileg széttöredezett világát, a lázas, cserepekre hullott létet akarja ő is, mint annyi más társa, egynek látni, derűsnek és hasznosnak, harmonikusnak. Hordoz valamit magában a latin harmoniából és életszemléletből, valami idillikusát és békességet, napfényes szőlők és széljártá termékeny ligetek termékeny csöndjét, amelyből egy

magas furulyázó fiu lép elénk, szelid nyáj hömpölyög. A mi világunk művésze mégis Kass János, akinek műveiben a céltudatos és okos munka szépségét kezdjük megtalálni."

Juhász Ferenc, a költő jellemzi így Kass Jánost, akit januári kiállítása kapcsán kerestem fel. Először művészi pályájáról kérdetem...

- Gyermekkorom óta képzőművész akartam lenni. Kőbányán laktunk, amikor gimnáziumba jártam, itt ismerkedtem meg egy kerámikussal, akinél nyaranként porcelánt festettem. Először kerámikus akartam lenni. Négy gimnázium után az Iparművészeti Iskolába iratkoztam be és azt el is végeztem. Akkor jött a háború, és pénz persze nem volt. Mije volt az embernek? Papírja, ceruzája... így lettem grafikus. Elvégeztem a Képzőművészeti Főiskolát. Tanáraim: Hincz Gyula, Konecsni György, Barcsay Jenő és Kádár György voltak. Ők hatottak rám legjobban és még...de hát ezt megállapítani már a kritikusok dolga.

A képzőművészet melyik ágát szereti legjobban?

- Grafikus vagyok, de az ifjúság talán úgy ismer jobban mint könyvillusztrátort. Nemrég jelent meg Arany Toldija és Madách Az Ember tragédiájának és Mózes című drámájának új kiadása rajzaimmal, illetve rézkarcaimmal, de illusztráltam már Móriczot, a Don Quijotet, magyar népmesegyűjteményt, sőt a János vitézt is egy német kiadó felkérésére.

Mi az illusztrálás feladata?

- Hogy tulajdonképpen mi az illusztráció: szövegábrázolás vagy önálló művészi gondolatok kapcsolása a szöveghez? Ez mindig az írásműtől és egy kicsit a kiadvány szándékától is függ. Jó példa erre az éppen most megjelent két könyv, a Toldi és a Mózes, mint a kétféle szándék és lehetőség kifejezője.

A Toldi szolgálhat például az elsőre. A rajzok a versek mellé simulnak, mintegy keretbe foglalják azokat. Nagy rajztudással megmintázott alakjai segítik az olvasót az író figuráinak megelevenítésében. Jellemüket nemcsak az arcvonások fejezik ki, hanem éppen annyira színek is. Miklós jellemét a kék és meleg narancssárga színek, anyját és az öreg Bencét fekete és fáradtkék színek formálják, György és szolgálai vad vörös színben jelennek meg, megszügyenülésében lila tónusokat kap.

A háttér, a környezet ábrázolása csak jelképes. Egy-egy önmagában is sokat kifejező fa szolgál csak ennek érzékeltetésére.

Mózes illusztrációi már a könyvbeli elhelyezésükkel is jelzik, hogy másféle szándékkal készültek. Itt minden rajz egy-egy külön, teljes oldal, önálló mű. Kass itt elveti a színek használatát, csak fehéret és feketét alkalmaz. Rézkarcainak technikája is ujszerű, nem a hagyományos rézkarc világát idézi. Lapjai csak gondolatilag és nem cselekményileg kapcsolódnak Madách művéhez, mégis szerves részévé válnak.

Harmadik most megjelent műve az ember tragédiájának illusztrációi. Erről ismét Juhász Ferencet idézem:

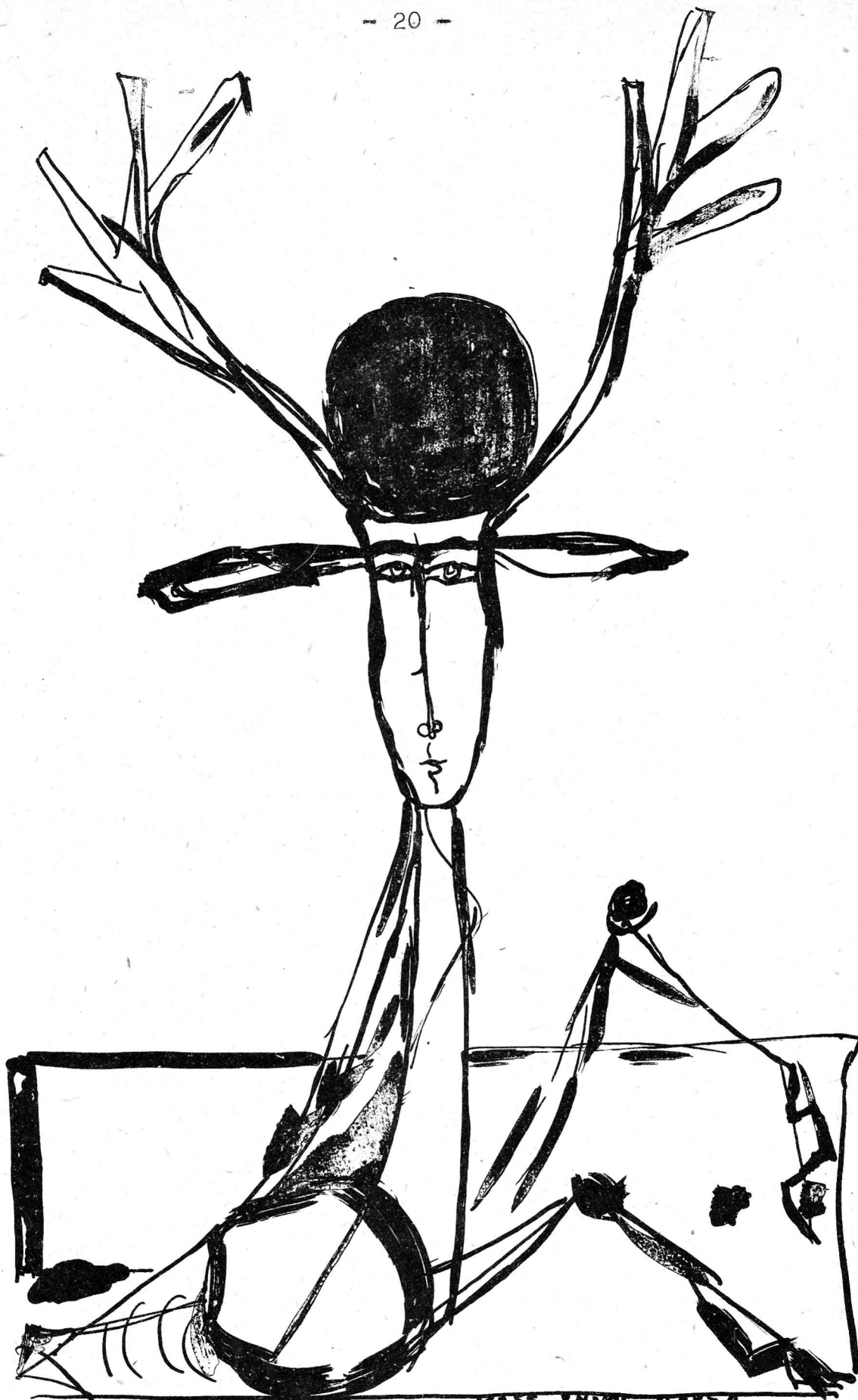
"Kass János a XX. század világképét megíró, természettudományos eposzt teremtő Madách Imrét fedezte fel rézkarcaiban, a mindenséget magába záró roppant koponyát, a koponyát: a mindenség belső terét, ahol a természet történik... Ezekben a karcokban már nem a magányos, tragikus, csak-isten-kezetől védett, alázatos ember jelenik meg, akivel Jób-próbáit, Jónás-megpróbáltatásait végigcsináltatja a Teremtő, tudván, hogy ő az Ur, a megváltó-ujjaintése ugyanis mindent rendbetesz, mint a hajdani Madách-illusztrációkban, de a világegyetembe született, magányos, dicsőséges ember, aki tudja helyét és sorsát a mindenségben és a mindenség egy élet-gömbjén, a Földön, töprengve kutatja léte törvényeit.."

Végül januári kiállítása felől kérdeztem, amely a hónap végén nyílik meg a Kulturális Kapcsolatok kiállító termében...

- A kiállításon műveim három csoportja lesz látható. A Mózes és Tragédia illusztrációk jelentik az egyik csoportot, egyéb grafikáim és rézkarcaim a második és a harmadik csoportot -meglepetésként- csak egy mű képviseli: egy Mózes szobor, a könyv illusztrálásának más műfajbéli folytatása.

Sok sikert kívánunk ehhez a kiállításához is.

Bán András

KASS JANDS RAYEA